

Stichting Burgerpanel Rotterdam
T.a.v. de heer H. Groeneveld
Postbus 3326
3003 AE ROTTERDAM

Onderwerp:
reactie op uw aanbieding van het rapport
"Code rood voor slopend groen"

Bezoekadres: De Rotterdam
Wilhelminakade 179, Rotterdam
Postadres: Postbus 6575
3002 AN Rotterdam
Internet: rotterdam.nl

Van: Wendelien van Wickeren
Telefoon: (06)22654309
E-mail: w.vanwickeren@rotterdam.nl

Ons kenmerk: AS18/02642-18/0003862

Datum: 28 februari 2018

Geachte heer Groeneveld,

Wethouder Eerdmans heeft per E-mailbericht van 1 november 2017, onder dankzegging, gereageerd op de aanbieding van het rapport Code rood voor Slopend Groen. In deze brief wil ik u informeren over de werkwijze die de gemeente Rotterdam op dit moment hanteert als het gaat om aanpak en bestrijding van de Japanse duizendknoop. U heeft enige tijd op deze reactie van de gemeente Rotterdam moeten wachten, mijn excuus daarvoor. Ik heb begrepen dat er in de tussenliggende periode contact is geweest met mevrouw Van Rijswijk van het Burgerpanel.

Het oprukken van de Japanse duizendknoop is een zorg die in het hele land bij veel terreinbeheerders leeft. De gemeente Rotterdam neemt de toenemende verschijning van de Japanse duizendknoop serieus. Stadsbeheer voert een inventarisatie uit om de locaties waar de Japanse Duizendknoop wordt aangetroffen in kaart te brengen. Uit uw onderzoek is naar voren gekomen dat burgers de Japanse duizendknoop niet herkennen. Vanaf april, als het groeiseizoen weer begint, worden er nieuwsberichten over dit onderwerp uitgezonden op RTV Rijnmond. Op de website van de gemeente Rotterdam (www.rotterdam.nl/wonen-leven/diversiteit-groen/informatie) wordt aandacht besteed aan invasieve exoten en worden burgers gevraagd dit bij de gemeente te melden. Bewoners kunnen bij het aantreffen van de Japanse duizendknoop een melding maken via de Buiten Beterapp of via telefoonnummer 14010. In het voorjaar wordt de kaart met alle locaties waar de Japanse duizendknoop aangetroffen is, op de website gepubliceerd.

Zoals u in uw rapport ook aangeeft is er op dit moment een aantal ontwikkelingen gaande als het gaat om de zoektocht naar een effectieve bestrijding van de Japanse Duizendknoop. De gemeente voert kleinschalige proeven uit, die er voornamelijk op gericht zijn om verdere verspreiding te voorkomen. De aannemers die in opdracht van de gemeente Rotterdam werken, worden voorgelicht. In de aanpak van het onderhoud worden wijzigingen doorgevoerd, die erop gericht zijn om verspreiding voorkomen. Rotterdam kiest ervoor om geen chemische bestrijdingsmiddelen in te zetten. Op plaatsen waar de Japanse duizendknoop voorkomt, wordt na het maaien het maaisel weggehaald en behandeld als afval en in tegenstelling tot regulier maaisel, afgevoerd.

Ik wil graag over de problematiek van invasieve exoten in gesprek blijven met het Burgerpanel. Een uitnodiging om over dit onderwerp verder te praten met medewerkers van Stadsbeheer, heeft u vorige week ontvangen.

Als u naar aanleiding van deze brief vragen heeft kunt u contact opnemen met de heer A. van Leeuwen (010-2675069 of aj.vanleeuwen@rotterdam.nl).

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'L.C. Molenaar'. The signature is fluid and somewhat abstract, with a large loop at the end.

L.C. Molenaar
Directeur Stadsbeheer Openbare Werken

Aan het college van B&W
T.a.v.: Wethouder J. Eerdmans
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Rotterdam, 23 oktober 2017

Geachte wethouder Eerdmans,

Met genoegen bieden wij u bijgaand ons advies 'Code rood voor slopend groen' aan.

Code rood wat ons betreft voor een invasieve exoot die in onze stad woekert, namelijk de Japanse Duizendknoop. Het Burgerpanel heeft zich de afgelopen maanden verdiept in de eigenschappen van deze plant en wat de opkomst van de plant betekent voor Rotterdam. De plant verspreidt zich snel door maaien en groeit meters onder de grond door zijn lange wortels. Daarbij zijn de wortels zeer sterk en kan de plant schade aan wegen en gebouwen aanrichten. En dat is wat we niet willen in Rotterdam.

Uit ons onderzoek blijkt dat de gemiddelde Rotterdammer de plant nog niet kent of niet weet welke schade de plant kan aanrichten. Laat staan hoe ze hem moeten bestrijden. We dringen er dan ook met dit advies op aan om de burger zo spoedig mogelijk voor te lichten. De plant moet op eenduidige, professionele en effectieve wijze bestreden worden. Daar zal de gemeente het voortouw in moeten nemen wat ons betreft.

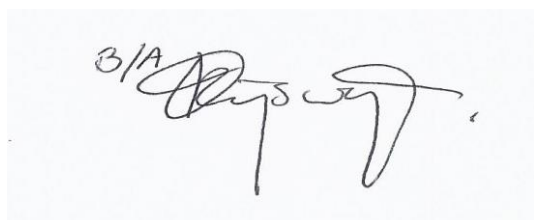
Verder adviseren we u de bestrijding van de Japanse Duizendknoop vooral niet af te laten hangen van de verschillende grondeigenaren in de stad. De Japanse Duizendknoop houdt zich namelijk ook niet aan die grenzen en groeit vrolijk van een stukje grond van ProRail door naar een gemeentelijke berm, door naar een achtertuin. We adviseren om samen te werken met de verschillende grondeigenaren, andere gemeentes en bijvoorbeeld de stadsecologen van Bureau Stadsnatuur die voor het Havenbedrijf werken aan een bestrijdingsplan van de Japanse Duizendknoop. Leer ook van actieve gemeentes zoals Amersfoort. We zijn namelijk in Rotterdam helaas niet de enige die te maken hebben met deze groene sloper.

Wij hopen dat we met dit rapport de ernst van de situatie van de Japanse Duizendknoop onderstrepen en dat u onze adviezen ter harte neemt.

Uiteraard staan wij open voor een gesprek om de resultaten uit ons onderzoek met u te bespreken.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,
namens het Burgerpanel Rotterdam,

A handwritten signature in black ink on a light background. The signature is cursive and appears to read 'Herman Groeneveld'. There is a small 'B/A' written above the first part of the signature.

Herman Groeneveld

Cc: Anne Boomsluiters (cluster Dienstverlening); Aad van Leeuwen (Stadsbeheer), Niels de Zwarte (Bureau Stadsnatuur)

Code rood voor slopend groen

Burgerpanel Rotterdam
Oktober 2017

Het Burgerpanel vraagt aandacht voor de opmars van de Japanse Duizendknoop in Rotterdam.

Inleiding

Deze zomer bekeek het Burgerpanel de bermen van Rotterdam nader en stuitte op een aantal ongewenste gasten zoals de bekende Reuzen Berenklaauw en exoten als de Japanse Duizendknoop. Wat is dit precies voor plant en welke gevaren brengt de Japanse Duizendknoop met zich mee in Rotterdam? Een werkgroep van het Burgerpanel besloot zich te storten op het wel en wee van de Duizendknoop en kwam al snel tot een aantal schrikbarende conclusies. We spraken met stadsecologen van Bureau Stadsnatuur (Natuurhistorisch Museum), met groenverantwoordelijken van de gemeente Rotterdam, hebben ons verdiept in de bestrijding van de Duizendknoop in andere steden en hebben het internet afgestruind naar feiten en fabels.

Enkele feiten:

- In Engeland is de Japanse duizendknoop al een zo groot probleem dat het verboden is om de plant of de resten daarvan te vervoeren
- De plant heeft daar al zoveel schade aan gebouwen en fundering veroorzaakt dat er zelfs woningen gesloopt zijn.
- In Amersfoort woekerde de plant zozeer dat hij de verdeelkast van de wifi (tweemaal) is ingegroeid en het doorgeven van signalen belemmerde.
- In Amersfoort grijpt men nu naar vergif om de Japanse Duizendknoop te bestrijden en zelfs daarmee wil het niet echt lukken.
- Vóórkomen van de Japanse Duizendknoop in de directe omgeving van woningen heeft een waarde drukkend effect.
- Reeders uit Engeland eisen van het havenbedrijf Japanse Duizendknoop-vrije terreinen voor de op- en overslag van goederen.
- De plant verspreidt zich steeds sneller door maaiafval dat blijft liggen of wortels die vier tot vijf meter de grond in gaan.

- De plant kan metershoog groeien.
- Het Havenbedrijf voert in samenwerking met het Natuurmuseum proeven uit ter bestrijding van de Japanse Duizendknoop.

De Japanse Duizendknoop in Rotterdam

Ook in Rotterdam groeit de Japanse Duizendknoop. Nog niet zo weelderig als in Engeland, maar de ervaring leert dat de plant die meterslange wortelstokken heeft, snel groeit en andere vegetatie verdringt. Het is een kwestie van tijd dat ook de problemen zoals in Engeland en Amersfoort zich in Rotterdam gaan voordoen. Op een congres in Utrecht kwam ons ter ore dat de eerste mannelijke Japanse Duizendknoop in Rotterdam inmiddels is gevonden. Met deze mannelijke variant zou bij succesvolle bestuiving en vruchtzetting het risico van generatieve voortplanting groter kunnen worden en daarmee de snelheid van verspreiding van Japanse duizendknoop kunnen toenemen. Bovendien kan hiermee de genetische variëteit van deze soort verder toenemen, waardoor de soort bijvoorbeeld een breder habitatspectrum kan verwerven.

Een kleine ronde door Rotterdam leverde ons al talloze plekken op waar de plant zich op dit moment bevindt:

Ralf Hartkoornweg	Rosestraat
Bergse Linker Rottekade	Stieltjesplein
Prinsemolenpad	Waterwerk
Veilingweg	Rijsakkerlaan
Boezemlaan	West Zeedijk
Eva Cohen Hartogkade	Terbregse Linker Rottekade
Stootblok	buitenbassinweg
Mallegat	schaardijk
Brienoord 3x	Maasboulevard
Herman Bavinckstraat	Gordelpad
Abram van Rijckevorselweg	A13
Fietspad A16	achter Centraal Station
Terbregseweg	

Over welke plant hebben we het?

In Nederland komen diverse soorten duizendknoop voor, waarvan er drie worden aangeduid als Japanse duizendknoop, namelijk Japanse, Sachalinse en Boheemse duizendknoop. Deze laatste is een kruising tussen de Japanse en Sachalinse duizendknoop en wordt ook wel bastaardduizendknoop genoemd. Daarnaast is er nog een aantal terugkruisingen tussen deze verschillende soorten. Vanwege de ecologische gelijkenissen worden de drie soorten samengevat onder de noemer 'duizendknoop'. Daarnaast komt in Nederland ook de Afghaanse duizendknoop voor, een soort die in veel mindere mate voorkomt dan de drie hiervoor genoemde soorten en die qua uiterlijk sterk verschilt van deze drie.

In het natuurlijke verspreidingsgebied is Japanse duizendknoop een onderdeel van hoogopgaande ruigten op rivieroeveren en in bosranden van rivierbegeleidende bossen. De dwergvorm is echter een pionier van lavavelden en velden met vulkanische as. In Nederland wordt duizendknoop aangetroffen op zeer uiteenlopende, niet te voedselarme en/of te droge standplaatsen met een pH tussen 3.5 en 7.4. Eigenlijk kan worden gesteld dat de soort op vrijwel alle in Nederland voorkomende bodems kan groeien. Duizendknoop verdraagt zware schaduw matig, de hoogte en het aantal stengels nemen dan af, maar de plant blijft wel in leven. De soort komt vaak voor in wegbermen, dijken, beekoevers, taluds langs watergangen, plantsoenen en op plaatsen waar puin en/of tuinafval gestort is.

De bovengrondse delen van de plant sterven tegen de winter af. De in de wortelstokken opgebouwde koolhydraatreserves stellen de plant in staat in het voorjaar (eind maart, begin april) binnen korte tijd veel dicht bij elkaar staande stengels met een aanzienlijk bladoppervlak te vormen. Hierdoor worden in de Nederlandse situatie vrijwel alle andere plantensoorten weg geconcurrerd op de plaatsen waar duizendknoop zich goed weet te vestigen. Er worden in Nederland voor zover bekend geen rijpe zaden gevormd en vermeerdering vindt dan ook uitsluitend plaats langs vegetatieve weg. De soort groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op vrij droge tot meestal vochtige, voedselrijke grond.

1000-KNOOP

FACTS

Levensduur: Overblijvende plant, waarvan de bovengrondse delen in het najaar afsterven Geofyt (winterknoppen onder de grond) of hemikryptofyt (winterknoppen op of iets onder de grond).

Bloeimaanden: augustus - september

Wortels: Dikke (> 1 cm dik), kruipende wortelstokken die een diepte van 3 meter kunnen bereiken. Kleine stukken van de wortelstokken kunnen uitgroeien tot een nieuwe plant.

Stengels: Rechtopstaande holle stengels die zijn opgebouwd uit compartimenten. Meestal blauwgroen of roodachtig van kleur. De stengels zijn stevig, maar gemakkelijk af te breken.

Bloemen: wit en in smalle pluimen groeiend vanuit de bovenste bladoksels.

Vruchten: De zaden zijn zwart en glanzend

Bestrijding

Gezien de niet te verwaarlozen eigenschappen van de plant, moet hij wat betreft het Burgerpanel op een effectievere en planmatigere manier bestreden worden dan bijvoorbeeld maaien wat nu vooral gebeurt. De bestrijding kent echt een aantal obstakels blijkt uit onze gesprekken en desk research.

- Het aantal verschillende eigenaren van de grond waar de plant zich vestigt, is groot: de tuinen van particulieren, de gemeente Rotterdam, Prorail, Rijkswaterstaat, het Hoogheemraadschap; etc.. De plant houdt geen rekening met kadastergrenzen.
- Het grote aantal eigenaren die allen een eigen bestrijding wel of niet uitvoeren belemmert een effectieve gezamenlijke bestrijding. Landelijke wet- en/of regelgeving lijkt gewenst.
- De gemeente Rotterdam inventariseert nu waar de Japanse Duizendknoop voorkomt. Dit gebeurt via een door de gemeente ontwikkelde app die medewerkers van de gemeente invullen. De eerste resultaten laten nog weinig plekken zien waar de plant voorkomt. De prioriteit van het inventariseren lijkt niet hoog te liggen. Een rondje door de stad leert ons gelijk al tientallen plekken waar de plant te vinden is.
- Burgers zijn niet of nauwelijks op de hoogte van de gevaren. De plant lijkt een hoge aaibaarheidsfactor te hebben, die het gevaar die de plant vormt, maskeert. Ook door de verschillende uiterlijke kenmerken gedurende het seizoen, van lichtgroen tot donkergroen, met en zonder knoop, maakt dat de plant niet altijd even gemakkelijk herkenbaar is.
- Meldingen bij 14010 voor het voorkomen van de plant levert alleen op 'dat er nader onderzoek nodig is' (wachtijd tot het schrijven van dit stuk is nu dik anderhalve maand).

Uitslag enquête vriend van het Burgerpanel

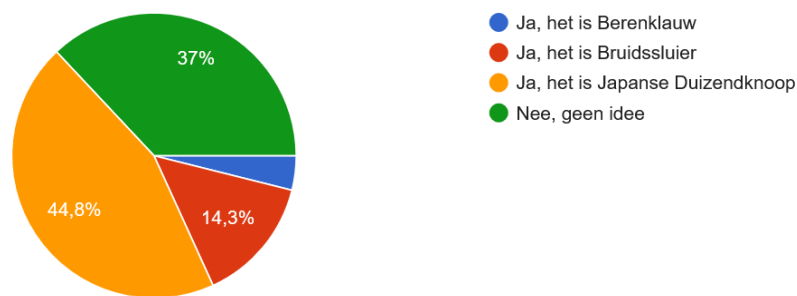
Om te toetsen hoe het zit met de bekendheid van de Japanse Duizendknoop onder de Rotterdammers hebben we mini-enquête gehouden onder de digitale vrienden van het Burgerpanel. De enquête werd verspreid onder 250 respondenten waarvan 154 deelnamen aan de enquête.

Wij hebben in de eerste vraag een foto van de Japanse Duizendknoop getoond en gevraagd 'herkent u deze plant'. Meer dan de helft van de respondenten herkende de Japanse Duizendknoop niet, zij dachten dat de plant Berenklauw of Bruidsluier was of hadden geen idee welke plant op de foto werd getoond. Bijna 45% van de ondervraagden herkende de plant wel.

Zie hieronder de uitslag.

1. Herkent u deze plant?

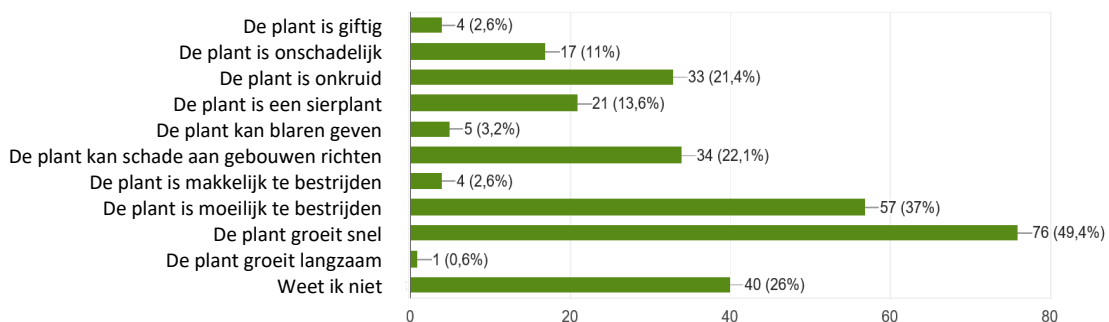
154 reacties

Bij vraag 2 vroegen wij aan de respondenten welke eigenschappen ze bij de plant getoond bij vraag 1 denken te herkennen. Opvallend is dat een aantal van de respondenten de Japanse Duizendknoop wel herkenden maar vervolgens aangaven dat dit een sierplant was, onschadelijk of gemakkelijk te bestrijden. Niet alle Japanse Duizendknoop-kenners zijn dus op de hoogte van de vernietigende eigenschappen van de plant.

Hieronder de uitslag van vraag 2.

2. Geef aan wat volgens u van toepassing is op de plant op de foto bij vraag 1.

Onze conclusies

- De plant is veelvuldig te vinden in Rotterdam.
- We hebben geen gemeentelijk beleid omtrent effectieve bestrijding van de Japanse Duizendknoop gevonden.
- De gemeente voert low profile activiteiten uit zoals het inventariseren van vindplaatsen van de plant.
- De helft van de Rotterdammers kent de plant niet.

Adviezen

- Informeer burgers over de gevaren van de Japanse Duizendknoop. Start bijvoorbeeld een voorlichtingscampagne vergelijkbaar met de campagne over de buxusmot; maak een huis-aan-huis-folder, betrek RTV Rijnmond, informeer de burger via Buurt Bestuur, huis-aan-huis-bladen, Huizen van de Wijk etc..
- Laat burgers meedoen bij het inventariseren van het voorkomen van de Japanse Duizendknoop: stel de gemeente app open voor burgers, bijvoorbeeld via de Buiten Beter-app.
- Laat burgers ook helpen bij het monitoren van de groei en bestrijding van de Japanse Duizendknoop.
- Pleit bij de Rijksoverheid voor landelijke wet- en regelgeving, tot dat moment, ga in gesprek met de andere eigenaren van de plant/grond om verdere verspreiding te voorkomen en effectief te bestrijden;
- Ga te raden bij het Natuurmuseum wat betreft de effectieve bestrijding (het Havenbedrijf voert momenteel proeven voor de bestrijding tegen). Ga samenwerking aan, betrek alle grondbezitters in Rotterdam, werk bij bestrijding niet met kadastrale grenzen.
- Stop onmiddellijk met klepelen (maaimethode waar het maaisel blijft liggen) daar waar de duizendknoop groeit: stel eisen aan groenaanemers en controleer nakoming daarvan, desnoods met boetebepalingen.
- Onderzoek de mogelijkheden voor bestrijding door schapen en varkens. Het Burgerpanel pleit voor een zo milieuvriendelijke bestrijding indien mogelijk.

Tot slot

Tenslotte nog wat stof tot nadenken, beelden zeggen soms meer dan woorden.

Dit is wat we niet willen in Rotterdam, laat het niet zo ver komen!

